

ГАРЧИГ

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	2
1.1 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл	2
1.2 Төсөл хэрэгжих талбайн байршил	2
ХОЁР. ТӨСЛИЙН ХУЧИН ЧАДАЛ	5
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ	9
3.1 Төслийн гол болзошгүй нөлөөлөл	9
3.2 Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийн үнэлгээний дүгнэлт	10
3.3 Сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зөвлөмж	11
ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ	13
4.1 Зорилго	13
4.2 Зорилт	13
4.3 Хамрах хүрээ:	13
4.4 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	14
4.5 Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ	15
4.6 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ	15
4.7 Түүх соёлын дурсгалыг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ	15
4.8 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ	15
4.9 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, түүний үр дүнг тайлагнах, хэлэлцүүлэх төлөвлөгөө	18
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	
Хүснэгт 1 Химийн бодисын агуулахын талбайн солбицол	2
Хүснэгт 2 Агуулахад хадгалах химийн бодис	5
Хүснэгт 3 Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим, хугацаа	9
Хүснэгт 4 Төслийн гол сөрөг нөлөөлөл	10
Хүснэгт 5 Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	11
Хүснэгт 6 2025 оны төлөвлөсөн БОМТ-ний нэгтгэл мөнгөн дүн	13
Хүснэгт 7 Сөрөг нөлөөлөл бууруулах арга хэмжээ	14
Хүснэгт 8 Нөхөн сэргээлтийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	15
Хүснэгт 9 Осол эрсдэлийн менежмент	16
Хүснэгт 10 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	16
Хүснэгт 11 Удирдлага зохион байгуулалт ба осол эрсдэлийн төлөвлөгөө	17
Хүснэгт 12 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	18
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	
Зураг 1 Төслийн талбайн байршил	2
Зураг 2 Төслийн талбайн өнөөгийн нөхцөл байдал	7
Зураг 3 Химийн бодисын агуулах	7
Зураг 4 Химийн бодисын агуулах	8

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1.1 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

Төслийн нэр:	“Химийн бодис хадгалах, худалдаалах агуулах”
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	“Аз саплай” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:	9011457005
Регистрийн дугаар:	5788692
Хаяг:	Улаанбаатар, Баянгол, 1-р хороо, 2-р хороолол, Хатанбаатар Магсаржав, 015,14 тоот
Утас:	99118545

1.2 Төсөл хэрэгжих талбайн байршил

Тус компани нь гадаад, дотоод худалдаа, барилгын материалын худалдааны чиглэлээр үндсэн үйл ажиллагаа эрхэлдэг бөгөөд барилгын үйлдвэрлэлд хэрэглэдэг хөнгөн блокийн үйлдвэрлэлийн үндсэн түүхий эд болох Хөнгөн цагаан /нунтаг/, Хөнгөн цагааны /паста/-г БНХАУ, ОХУ-аас импортлон худалдаалахаар зорьсон байна.

Үйлдвэрлэлийн зориулалт Хөнгөн цагааны пигмент, эмаль, лак зэргийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар дараах хөнгөн цагаан /нунтаг/, Хөнгөн цагааны /паста/-ыг ашиглагддаг юм.

Хүснэгт 1 Химийн бодисын агуулахын талбайн солбицол

№	Х	Ү	Урт	Цэг
1	672576.83	5293877.39	167.93	1-2
2	672743.28	5293899.61	0.00	2-3
3	672743.28	5293899.61	42.78	3-4
4	672772.20	5293868.09	251.70	4-5
5	672600.63	5293683.93	194.93	5-1

Зураг 1 Төслийн талбайн байршил

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ

“Азсаплай” ХХК нь барилгын материалын Бетон блокийн түүхий эд болох хөнгөн цагааны пудрийг жилд 340тонн ОХУ-аас оруулж ирнэ. Импортлох химийн бодисын мэдээллийг дараах хүснэгтэд дэлгэрэнгүй харуулав.

Хүснэгт 2 Агуулахад хадгалах химийн бодис

№	Химийн бодисын нэр	Олон улсын нэршил	Томьёо	CAS дугаар	1 жилд Оруулж ирэх хэмжээ
1	Хөнгөн цагааны нунтаг	Aluminum powder	Хөнгөн цагаан AL	7429-90-5	170 тонн
			Стеарин /stearic acid/ CH ₃ (CH ₂) ₁₆ COOH	57-11-4	
2	Хөнгөн цагааны паста	Aluminum pasta	Хөнгөн цагаан	7429-90-5	170 тонн
			Октаденовын хүчил	57-11-4	
			2,2-Оксидиэтанол	111-46-6	
Нийт					340 тонн

Хөнгөн цагааны нунтаг

Хөнгөн цагааны паста

Савласан харагдах байдал

Нунтаг харагдах байдал

Төслийн дэд бүтцийн шийдэл:

Ажиллах хүч:	Тус химийн бодисын агуулах нь нийт 4 ажилтантай бөгөөд Гэрээт ачигч-2, Нярав-1, Гэрээт харуул-1 гэсэн бүтэц зохион байгуулалттай ажиллаж байна.
Газар ашиглалт:	“Аз саплай” ХХК-ийн химийн бодисын агуулах нь Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн 4-р хороонд, 21732м ² талбай эзэмшлийн /нэгж талбарын дугаар 18672295739978/ талбайд үйл ажиллагаагаа явуулж байна.
Цахилгаан хангамж:	Цахилгаан эрчим хүчний хэрэгцээг төвлөрсөн эх үүсвэрээс хангана.
Зам харилцаа:	Төсөл хэрэгжих буй газар нь харилцаа холбооны бүх үүрэн операторуудын сүлжээ сайн барьдаг налайх төв замаас 300м зайтай байна.
Халаалт:	Төвлөрсөн эх үүсвэрээс хангана.
Ус хангамж:	Гүний худгаас усны хэрэгцээг хангана. <ul style="list-style-type: none">- Гүний худгийн солбицол 47°46'29.32"N, 107°18'16.94"E- Цооногийн гүн 80м- Усны тогтсон түвшин 51м- Цооног ашиглалтын усны ундрог 2.0 л.с Цооног өрөмдсөн диаметр 0м-ээс 80м хүртэл φ159мм
Хог хаягдал:	Төсөл хэрэгжүүлэгч нь Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тогтоолын дагуу хог хаягдлын хураамжийн төлбөрийг төлөн ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлүүлж байна
Аюултай хог хаягдал:	Төсөл хэрэгжүүлэгч нь “Элемент” ХХК-тай 2024 оны 02 сарын 22-ны өдөр Аюултай хог хаягдал шилжүүлэх гэрээг байгуулан химийн бодисын сав баглаа боодлыг тээвэрлүүлэн устгуулахаар төлөвлөсөн.

Зураг 3 Химийн бодисын агуулах

Зураг 4 Химийн бодисын агуулах

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ

3.1 Төслийн гол болзошгүй нөлөөлөл

Төслийн болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээнээс харахад байгаль орчинд төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх гол сөрөг нөлөөллийг тодорхойлбол:

- Химийн бодисыг тээвэрлэх явцад алдаа гаргаж асгах, хөрсөнд алдах, бодисуудын битүүмжлэл алдагдах, бодисууд хоорондоо холилдох, үүнээс үүдэлтэй бодисын ууршилт үүсэх, агаар орчин болон хөрсөн бүрхэвч химийн бодисоор бохирдох.
- Бодисоор бохирдсон хаягдлыг ил задгай хаясан тохиолдолд гадаргын ус болон хөрс, ургамал бохирдох
- Хийн хаягдал (машин техникээс гарах хий, бодисын ууршилт явагдах үед гарах хий) агаар орчныг бохирдуулах

Байгаль орчны бүрдэл хэсгүүдээс нөлөөлөлд өртөх гол бүрдэл хэсэг нь хөрс, ургамал, агаар байхаар байна. Иймд төслийн зөвлөмжид дурдсан болон хууль эрхзүйн баримт бичгийг байнга мөрдөн ажиллах хэрэгтэй.

Төслийн гол сөрөг нөлөөллийг химийн бодис импортлохоос эхлэн худалдан борлуулах хүртэлх бүхийл үе шатанд авч үзэв. Үүнд богино хугацааных боловч нөхөн сэргээх хугацаа шаардах нөлөөллүүд, тэдгээрийн эрчим, хамрах хүрээ, хугацаа нь үйл ажиллагааны удирдлага зохион байгуулалтын арга, хэрэглэж байгаа тоног төхөөрөмжийн сонголт зэрэгтэй ихээхэн хамааралтай байна. Төслийн үйл ажиллагааны явц дахь нөлөөлөл нь үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн ажлын туршлага, дүрэм журмын хэрэгжилт зэргээс ихээхэн хамаарна.

Хүснэгт 3 Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим, хугацаа

№	Төслийн гол сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөлөлд өртөгч	Хамрах хүрээ	Нөлөөллийн эрчим	Хугацаа
1.	Химийн хортой аюултай бодисын хог хаягдлын угаагдал хөрсөнд шингэх	Орчны хөрс, ургамал, гүний ус	Агуулахын нөлөөллийн бүсэд	Боломж бага	Намар, зуны улиралд
2.	Химийн хортой аюултай бодисын буруу хадгалалт	Агаар, ус, хөрс, хүн	Агуулахын ойр орчим	Их	Төслийн хэрэгжих хугацаанд
3.	Химийн хортой аюултай бодисын тээвэр	Агаар, хөрс, хүн	Төслийн хэмжээнд	Дунд	Төслийн хэрэгжих хугацаанд

Эндээс үзэхэд тус төсөл хэрэгжүүлэгч хамгаалалтыг сайжруулах, авто хэрэгслийг зөвхөн тогтоосон замаар явуулах шаардлагатай. Анхаарал болгоомжгүй байснаас хөрсний өнгөн хэсгийг дагтаршуулах, талхлах, ургамлын нөмрөгийг талхагдалд оруулах улмаар ургамлын төрөл, зүйл хомсдох нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Мөн төслийн орчимд түймэр алдах, тээврийн хэрэгслээр хатуу хучилтаас гадуур зам гаргаснаас хөрс эвдрэх, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдал хур борооны усаар угаагдаж хөрсөнд шингэх, шатах тослох материал, химийн бодис асгарах нь хөрс, усны бохирдол, ургамал бохирдуулах зэрэг ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж болох нь харагдаж байна.

Хүснэгт 4 Төслийн гол сөрөг нөлөөлөл

Үйл ажиллагаа	Химийн бодисын гол сөрөг нөлөөлөл	
	Хүний эрүүл мэндэд	Байгаль орчинд
Химийн бодисын хоруу чанараас	<ul style="list-style-type: none"> - Арьс, нүд хамар хоолойг цочроох - Залгивал хортой, урагт нөлөөлж болзошгүй - Удаан амьсгалбал амьсгалын замын эрхтэн системийг гэмтээж болзошгүй 	<ul style="list-style-type: none"> - Усан орчинд нөлөөлөл үзүүлэх - Усны амьтдад нөлөөлөх - Усан орчны организмд удаан хугацаагаар нөлөөлнө.
Агуулахын үйл ажиллагаанаас	<ul style="list-style-type: none"> - Ажиллагсад химийн бодистой ажиллах аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмын талаар мэдлэггүй, хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэглэлгүй ажиллах үед бодис асгарах, нүдэнд хүрэлцэн цочроох, хурц болон ужиг архаг хордлого зэрэг эрсдэл үүсэж болзошгүй - Төслийн үйл ажиллагааны явцад ажиллагсдын анхаарал болгоомжгүй үйл ажиллагааны улмаас бодис асгарах улмаар галын аюул үүсвэл шаталтын дунд хорт хий ялгаруулж байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй. - Ажиллагсдын дотоод журмын зөрчил, ажлын хариуцлага алдах зэргээс дээрх эрсдэл үүсэж болзошгүй. 	<ul style="list-style-type: none"> - Химийн бодисын тээвэрлэлт, хадгалалтын үеийн аюулгүй ажиллагаа алдагдах, осол аюулын улмаас химийн бодис уурших замаар агаар, хөрсний хими, физик шинж чанарыг өөрчлөх, бохирдуулах, орчинд тархах - Химийн бодисын сав баглаа боодол болон ахуйн хог хаягдлыг журмын дагуу зайлуулж, устгаагүй, ил задгай хаях зэргээс байгаль орчинд бохирдол үүсэж болзошгүй. - Агаарт эвгүй үнэр тархах болон хийн бохирдол үүсгэх

Химийн бодисыг тээвэрлэх, хадгалах үеийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журам, зааврыг баримтлан ажиллаагүй нөхцөлд санамсаргүй асгарч, алдагдсанаас агаар, ус, хөрсийг бохирдуулах, хатуу шингэн хаягдлын хэмжээг нэмэгдүүлэх, ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх зэргээр богино хугацаанд байгаль орчин болон ажиллагсдын эрүүл мэндэд шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийн эрчмийг нэмэгдүүлж болзошгүй.

3.2 Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийн үнэлгээний дүгнэлт

Мэргэжлийн байгууллагын зүгээс дараах дүгнэлтийг өгөв. Төсөл хэрэгжих үед байгаль орчин, хүн амд үзүүлэх болзошгүй нөлөөлөл, түүний дотроос химийн бодисоос нөлөөлөх гол сөрөг нөлөөллийг тодруулах зорилгоор химийн бодисын хор аюулын лавлагаа болон төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийж тайланг нэгтгэв.

Энэхүү төслийг хэрэгжүүлснээр химийн бодисоос гарч болох гол сөрөг нөлөөллүүдийг дараах байдлаар нэгтгэн урьдчилан тогтоолоо. Үүнд:

- Агуулахад хадгалах химийн бодисууд хоруу чанар амаар “Дунд зэргийн аюултай-2 бодис”, арьсаар “Дунд зэргийн аюултай-1 бодис”, амьсгалаар “Онцгой аюултай-5 бодис”, “Байгаль орчин-Усан орчинд онцгой аюултай-5 бодис тус тус байгаа нь хадгалах болон тариалалтад хэрэглэх үйл ажиллагааны явцад ажилчид хордох болон агуулахын орчны хөрс ус бохирдох эрсдэлтэй байна.
- Компанийн агуулах байр талбайн хүрэлцээ хангалттай байгаа нь химийн хорт аюултай бодисуудыг ангилан хадгалах боломж харагдаж байна. Энэ нь хадгалах явцад болзошгүй гэнэтийн осол гарах, бодисын хурц хордлогод ажилтан өртөх эрсдэл бага байхаар байна.
- Агуулахын орчин нөхцөлийн хувьд агааржуулалт хангалттай бус буюу механик агааржуулалт хэрэглэхээр төлөвлөсөн байгаа нь орчны агаарт химийн бодис шууд цацагдах эрсдэлтэй байна.
- Агуулахын битүүмжлэл муу, дотоод тохижилтод анхаарах шаардлагатай, галын аюулгүй байдлыг хангах шаардлагатай.

- Агуулахын дотоод цахилгааны монтаж галын аюулгүй байдал хангагдаагүй, агуулахын байр стандарт шаардлагад нийцсэн байдал муу байгаа нь цаашид аюулгүй байдалд сөрөг нөлөөтэй, учрах аюул ослын эрсдэл үүсэх нөхцөл өндөр байна.
- Байгаль орчин хамгаалах үүргийнхээ дагуу агуулахын болон ашиглах талбайн орчны тохижилтыг сайжруулах шаардлагатай.
- Агуулах байршиж байгаа хэсэг хүлэмжийн аж ахуйн хашаанд байрлаж байгаа нь орчны бохирдол, хүн амын өртөлтийн зэрэг нэмэгдэх хандлагатай байна. Тиймээс агуулахын талбайг тусгайлан хашаалах, харуул хамгаалалт /цоожтой хашаа/ бүхий байлгах, аюулын зурвас шуудуу татаж үерийн ус урсан орохоос сэргийлсэн ажилбаруудыг хийх шаардлагатай.
- Орчинд агаараар химийн бодисын уур, тоосонцор алдахгүй, хамгаалах зорилгоор агуулахын орчноос тодорхой зайд /250-300м/ тойруулан мод суулгах тарьж ургуулсан байх хэрэгтэй.

3.3 Сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зөвлөмж

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь төслийн үйл ажиллагаатай холбогдох хууль, дүрэм, журам, стандартын шаардлагыг хангаж ажиллахаас гадна химийн бодисын онцлог шинж чанар, хор аюул, хадгалалт, тээвэрлэлт, ашиглалт талаар ажиллагсад мэдлэг олгож, болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, осол эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, шаардлагатай тохиолдолд авах арга хэмжээний талаар дотоод дүрэм, журам боловсруулан мөрдөж ажиллах нь зүйтэй.

Хүснэгт 5 Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ

№	Төслийн гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арилгах арга хэмжээ
1.	Энгийн хог хаягдлаас үүдэлтэй орчны бохирдол үүсэх. Хог хаягдал ил задгай хаях, хог хаягдлын цэгт ариутгал халдваргүйгэл хийхгүй байх, тогтмол хугацаанд зайлуулаагүйгээс элдэв шавж үржих, халдварт өвчний эх үүсгэвэр болох	<ul style="list-style-type: none"> - Зориулалтын тусгай цэг тохижуулах - Тогтсон хугацааны давтамжтай, тогтмол ачин зайлуулах - Хогийн цэгт байнга ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх - Зориулалтын бус газарт шатааж агаар орчин бохирдуулахгүй байх - Ил задгай хаяж орчныг бохирдуулахгүй байх
2.	Тээврийн хөдөлгөөн ихсэх, хөрс, ургамал талагдах	<ul style="list-style-type: none"> - Орчны хөрсийг тогтмол цэвэрлэх, нөхөн сэргээх, зүлэгжүүлэх, мод тарих, - Тогтоосон замыг засаж сайжруулах, тэмдэглэгээ хийх, явган хүний зорчих замыг хийж тохижуулж, асфальтаар хучих зэрэг арга хэмжээ авах
3.	Химийн бодисоор агаар ус, хөрс бохирдох	<ul style="list-style-type: none"> - Агуулахын агааржуулалтын ажиллагааг байнга хянаж хэвийн ажиллагаатай байлгах, агааржуулалтын систем мембран шүүлтүүртэй байх, - Бодис хадгалах савыг битүүмжлэл сайтай байлгах - Хадгалах, тээвэрлэх, худалдаалах, ашиглах үеийн аюулгүй ажиллагааны заавар боловсруулан мөрдөж ажиллах - Агуулахыг хариуцсан мэргэжлийн хүн ажиллуулах - Бодисын хор аюулын талаарх мэдээлэл, танилцуулах самбар тэмдэг тэмдэглэгээг агуулахад ил байршуулах - Химийн бодистой холбоотой сургалт семинар байнга зохион байгуулах - Гадаргын болон газрын доорх усанд алдахгүй байх

№	Төслийн гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арилгах арга хэмжээ
4.	Химийн бодист өртөх, хүн амьтанд хортой аюултай нөлөө үзүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> - Химийн ШУ, химийн бодисын талаар суралцсан мэргэжлийн хүн ажиллуулах - Бодисын хор аюул, нөлөөллийн талаарх мэдээ мэдээлэл өгөх сургалт байнга зохион байгуулах - Байгальд ил задгай хаяхгүй байх - Бодистой ажиллах үеийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг өдөр бүр өгөх - Зааварчилгаа, дүрэм журмыг мөрдөн ажиллаж байгаа эсэхэд хяналт тавих - Болзошгүй осол эрсдэлээс ямагт урьдчилан сэргийлж анхаарал болгоомжтой ажиллах, эрсдэл тохиолдсон үед хэрэглэх хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэглэл, гал унтраах багаж хэрэгслийг бэлэн байлгах.
5.	Химийн бодисоор бохирдсон хортой, аюултай хог хаягдал гарах	<ul style="list-style-type: none"> - Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн код авах - Хог хаягдлын тухай хуулийг мөрдөж ажиллах - Химийн бодисын сав баглаа боодлыг худалдан авагч нараасаа тоо ширхгээр нь буцаан татан авч түр хадгалах. - Аюултай хог хаягдал цуглуулж түр хадгалах тусгай цэг, хадгалах агуулах бий болгож хяналттай байлгах - Химийн бодисоор бохирдсон материал, эд зүйл, хугацаа дууссан бодис урвалж зэрэг аюултай хог хаягдлыг ангилан хадгалах - Бохирдсон бүх зүйлийг тусгайлсан хогийн цэгт түр хадгалах - Аюултай хог хаягдлыг хуульд заасны дагуу хэмжээнээс хамааран 90 хоног хүртэл хадгалах - Эрх бүхий тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагатай эрх шилжүүлэх гэрээ хийх, аюултай хог хаягдал устгах тусгай зөвшөөрөлтэй компанид эрх шилжүүлэн хүлээлгэн өгөх. - Эрх шилжүүлэхдээ дагалдах бичиг баримтыг бүрдүүлж ажиллах - Аюултай хог хаягдлын тайланг жил бүрийн 11 сард гаргаж харъя дүүргийн Тохижилт, нийтийн аж ахуйн хэлтэст албан тоотоор хандан хүргүүлэх - Дээрх үйл ажиллагаануудын хууль эрх зүйн үндсийг доор тусгав. Үүнд: - Хог хаягдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/ - Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам /2018, 116-р тогтоол 1 дүгээр хавсралт/

ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

4.1 Зорилго

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутагт дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилготой.

4.2 Зорилт

1. БОЕУ-ээр дүгнэгдсэн байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээнүүдийг шат дараатай авч ажиллах
2. Нутгийн уугуул иргэдтэй нээлттэй харилцаж, байгаль орчинд халгүй нөхцөлийг бүрдүүлж хамтран ажиллах
3. Мэдээллийн ил тод байдлыг хангаж, нутгийн иргэд болон засаг захиргааны нэгжүүдтэй нягт уялдаатай ажиллах зорилтуудыг тавьж ажиллана.

4.3 Хамрах хүрээ

Манай төслийн хувьд хамрах хүрээгээ өөрийн төсөл хэрэгжих газар талбайд төдийгүй, харьяа нутаг дэвсгэрийн ус, хөрс, ан амьтан хамгаалах, үргэж зайлахаас сэргийлэн ажиллахаар төлөвлөж байна.

Хүснэгт 6 2026 оны төлөвлөсөн БОМТ-ний нэгтгэл мөнгөн дүн

Д/д	Бүрэлдэхүүн хэсгүүд	Нийт зардал /мян.төг/
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1,500.0
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө /ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө/	1,250.0
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
6	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1,580.0
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	3,030.0
8	Удирдлага зохион байгуулалт	7,000.0
9	БОМТ-г хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	-
10	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	511.0
Нийт		14,871.0

4.4 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 7 Сөрөг нөлөөлөл бууруулах арга хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Агаарын чанар	Агуулахын агааржуулалтыг хэвийн ажиллагаатай байлгах, техникийн паспорт хөтлөх	Агуулах	1	-	-	тухай бүр	MNS 4585:2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага
2		Бодисыг хамт хадгалах хориотой бодисуудтай хадгалахгүй байх, хаягжуулах, агуулахын бүртгэлтэй байх	Агуулах	1	-	-	тухай бүр	
3		Агуулахад хадгалах химийн бодисд тохирсон гал унтраах хэрэгсэл байршуулах, ажиллагаатай эсэхэд хяналт тавих	Агуулах	1	250.0	250.0	тухай бүр	
4	Хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг	Хөрс бохирдохоос сэргийлж зам талбайг засах, авто зогсоол тохижуулах, тэмдэгжүүлэх, байнгын сайжруулалттай байх	Төслийн талбайд	1	500.0	500.0	тухай бүр	MNS 5850:2008 Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
5		Хогийн цэгийг хатуу хучилттай болгох, эсвэл хөрсөнд бохирдол алдахгүйгээр зориулалтын плёнкоор тусгаарлаж хайргаар давхарлах	Төслийн талбайд	1	250.0	250.0	тухай бүр	
6		Ангилан ялгалттай хогийн савыг байнгын сайжруулалт хийх	Төслийн талбайд	1	500.0	500.0	тухай бүр	
7	Гадаргын болон гүний ус	Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулах	Төслийн хүрээнд	1	-	-	нэг удаа	Усны тухай хууль; тус руулийн 24, 28 дугаар зүйл.
8		Ус ашиглах гэрээ хийх	Төслийн хүрээнд	1	-	-	нэг удаа	
9		Гүний худгийг тоолууржуулах, тоолуурыг баталгаажуулах	Төслийн хүрээнд	1	-	-	нэг удаа	
10		Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр төлөх	Төслийн хүрээнд	1	-	-	нэг удаа	
	Нийт					1,500.0		

4.5 Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ

Хүснэгт 8 Нөхөн сэргээлтийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ /ш/	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Нөхөн сэргээлт	Төслийн таблайд ногоон байгууламж бий болгох /мод тарих, зүлэгжүүлэлт хийх.	м ²	50	10.0	500.0	тухайн жилд	<i>MNS 5914-2008- Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томъёо, тодорхойлолт. MNS 5918:2008 Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн шаардлага</i>
2		"Тэр бум мод" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд харьяа дүүрэгтэй мод тарих ажилд хамтран оролцох	-	15	50.0	750.0	тухайн жилд	
Нийт						1,250.0		

4.6 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ

Тухайн төсөл хэрэгжих газар нь Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн 4 дүгээр хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах ба төслийн чиглэл, хүчин чадал, үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хүн амыг нүүлгэх шаардлагагүй юм.

4.7 Түүх соёлын дурсгалыг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаа явуулж буй тус газар нь суурин бүсэд байрладаг. Тухайн талбайд түүх соёлын дурсгалт зүйл илрээгүй бөгөөд төслийн хэрэгжилтийн үед түүх соёлын дурсгалт зүйл илэрсэн тохиолдолд харьяалах орон нутгийн байгаль орчны газар, соёлын өв хариуцан ажиллаж буй ажилтан албан байгууллагад хандан мэдэгдэх үүрэг хүлээнэ.

4.8 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний дагуу авах арга хэмжээ

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Аз саплай” ХХК нь “Химийн бодис импортлох, хадгалах, худалдаалах агуулах” төслөөс үүсэж буй хог хаягдлаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бага хэмжээнд байлгах аргаар төлөвлөх нь зүйтэй бөгөөд хөрсийг бохирдуулахгүйн тулд хог хаягдлыг түр хадгалах цэгт ангилан битүүмжлэлтэй саванд байршуулах, энэ талаар зохих мэдлэгийг ажиллагсад өгч ажиллах нь зүйтэй юм.

Хүснэгт 9 Осол эрсдэлийн менежмент

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Болзошгүй осол, саатал, техник технологийн шугам сүлжээний гэмтэл, галын гэнэтийн аюул үүсэх	Галын аюулгүй байдлыг хангаж гал унтраах тохирох хор, хэрэгслийг байршуулах, хэвийн ажиллагааг хянах	Нийт төсөл хэрэгжих талбай, барилга байгууламжид	1	500.0	500.0	тухай бүр	<i>Гамигаас хамгаалах тухай хууль, 27.1 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай.</i>
2		Төслийн хүрээнд ажиллах ажилтанд "Химийн бодистой ажиллах аюулгүй ажиллагааны сургалт"-д хамруулах	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн ажилтнууд	4	45	180.0	тухай бүр	
3		Төслийн хүрээнд ажиллах ажилтанд "Галын аюулгүй байдлын сургалт"-д хамруулах	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн ажилтнууд	4	45	180.0	тухай бүр	
4		Гамшгийн эрсдэлийн ерөнхий үнэлгээ хийлгэх /дүүргийн ОБХ-ээр/	Төслийн хүрээнд	1	-	-	тухай бүр	
5		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангаж хамгаалах хувцас хэрэгслээр хангах	Төслийн хүрээнд	12	60	720.0	тухай бүр	
Нийт						1,580.0		

Хүснэгт 10 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	6	5	7	8	9
1	Ахуйн	Ахуйн хатуу хог хаягдал зайлуулах гэрээний дагуу ачин зайлуулж байх	Төсөл хэрэгжих талбай	кг	12	140	1,680.0	гэрээнд заасан хугацаа	<i>Хог хаягдлын тухай хууль болон холбогдох журам,</i>

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	6	5	7	8	9
2		Төслийн хүрээнд дахивар ангилан ялгах, дахиварын цэгт нийлүүлэх.	Төсөл хэрэгжих талбай	кг	-	-	ҮА зардлаар	тухай бүр	заалтууд, Хот суурины усан хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хууль,
3	Технологийн буюу аюултай	Аюултай хог хаягдлыг ахуйн хог хаягдалтай нийлүүлэлгүй мэргэжлийн аж ахуй нэгжтэй гэрээлсэн байх.	Төсөл хэрэгжих талбай	-	-	-	-	нэг удаа	Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам, Аюултай хог хаягдлын жагсаалт, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль,
4		Аюултай хог хаягдлыг гэрээний дагуу эрх шижлүүлэх, дагалдах бичиг баримтыг бүрдүүлж ажиллах.	Төслийн машин механизм	төг	3	450	1,350.0	тухай бүр	
5		Аюултай хог хаягдлын тайлан гаргаж холбогдох төрийн байгууллагад тайлагнах.	Төслийн хэмжээнд	-	-	-	-	нэг удаа	
	Нийт						3,030.0		

Хүснэгт 11 Удирдлага зохион байгуулалт ба осол эрсдэлийн төлөвлөгөө

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан
	1	2	3	4	5
1	НБОГ-т	Цаасан тайлан /Цахим тайлан/	БОМТ-ний хэрэгжилт болон Хяналт, шинжилгээний гүйцэтгэлийн тайлан	11-р сарын 01	Байгаль орчны менежер

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан
	1	2	3	4	5
2	БОУАӨЯ-д	Цахим тайлан	БОМТ болон Хяналт, шинжилгээний гүйцэтгэлийн тайлан	12-р сар	Байгаль орчны менежер
3	Химийн бодисын тайлан	Цаасан тайлан /Цахим тайлан/	БОУАӨЯ-д	12-р сар	Байгаль орчны менежер
4	Аюултай хог хаягдлын тайлан	Цаасан тайлан /Цахим тайлан/	НБОГ-т	12-р сар	Байгаль орчны менежер
	Нийт				

4.9 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, түүний үр дүнг тайлагнах, хэлэлцүүлэх төлөвлөгөө

Хүснэгт 12 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналт цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, /мян.төг/	Нийт зардал, /мян.төг/	Баримтлах арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд
	1	2	3	4	5	6	7
Агаарын чанар							
1.1	Агаарын бохирдлын (NO ₂ , SO ₂ , CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж байх /БОТЛ мэргэжилтэн хөлслөн хийлгэнэ. /	Төслийн талбайд	Жилд нэг удаа	2	49.5	99	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдан 2010 оны А/618 дугаар тушаал. MNS 4585:2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 5002:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
1.2	Агаарын тоосны (TSP, PM ₁₀ , PM _{2.5}) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх		Жилд нэг удаа	2			
1.3	Дуу шуугиан, чичиргээ: Хүнд даацын машины тээврийн зам, үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн орчим		Жилд нэг удаа	2			
Усны хяналт шинжилгээ							
2.1	Усны шинжилгээ – Физик химийн үзүүлэлт	Гүний худгийн ус	Жилд нэг удаа	1	100	100	Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ. MNS 0900:2005
2.2	Усны шинжилгээ – Хүнд металл /6 үзүүлэлт/						

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналт цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, /мян.төг/	Нийт зардал, /мян.төг/	Баримтлах арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд
	1	2	3	4	5	6	
2.3	Усны шинжилгээ – Микробиологийн үзүүлэлт			1	100	100	<i>MNS 6561:2015 Ариутгах татуургын хэмжээнд нийлүүлэх хаягдал ус ТЕШ</i>
Хөрсний бохирдол							
3.1	Хөрсний шинжилгээ – Агро хими	Төслийн талбайд 2 цэг сонгох	Жилд нэг удаа	1	28	28	<i>MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS 5850:2029 Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ</i>
3.2	Хөрсний шинжилгээ – Хүнд металл /6 үзүүлэлт/	Төслийн талбайд 2 цэг сонгох			99	99	
3.3	Хөрсний шинжилгээ – Биохими	Төслийн талбайд 2 цэг сонгох			85	85	
Нийт						511.0	

